

**Bryssel den 25 november 2024
(OR. en)**

15469/24

**EDUC 414
SOC 823
DIGIT 225
RECH 492**

LÄGESRAPPORT

från: Rådets generalsekretariat

till: Delegationerna

Ärende: Rådets slutsatser om strategiska partnerskap på utbildningsområdet

För delegationerna bifogas ovannämnda slutsatser, som godkändes av rådet (utbildning, ungdom, kultur och idrott) vid mötet den 25 november 2024.

Rådets slutsatser om strategiska partnerskap på utbildningsområdet

EUROPEISKA UNIONENS RÅD,

SOM ERINRAR OM

1. Europeiska rådets slutsatser av den 17–18 april 2024¹, där man efterlyser främjande av arbetstillfällen av hög kvalitet i hela Europa genom att i form av en förstärkt social dialog intensifiera arbetet med att uppnå de överordnade målen för 2030 om ökat deltagande på arbetsmarknaden, omskolning/fortbildning och livslångt lärande, ta itu med kompetens- och arbetskraftsklyftorna mot bakgrund av bredare demografiska trender, inklusive mobilitet för talanger till och inom Europeiska unionen, och säkerställa lika möjligheter,
2. den strategiska agendan 2024–2029, som omfattar ett åtagande att investera i människors kompetens och utbildning under hela livet och uppmuntra mobilitet för talanger inom och utanför Europeiska unionen²,
3. rådets resolution om en strategisk ram för det europeiska utbildningssamarbetet inför och bortom ett europeiskt område för utbildning (2021–2030)³ och rådets resolution om dess styrningsstruktur⁴, eftersom den strategiska ramen är det viktigaste verktyget för samarbete mellan medlemsstaterna, Europeiska kommissionen och berörda parter och följaktligen ett avgörande verktyg för att bygga upp och genomföra partnerskap mellan olika aktörer och förvaltningsnivåer,
4. den politiska bakgrund som anges i bilagan till dessa slutsatser,

¹ Dok. EUCO 12/24.

² Såsom anges i Europeiska rådets slutsatser av den 27 juni 2024 (dok. EUCO 15/24).

³ EUT C 66, 26.2.2021, s. 1.

⁴ EUT C 497, 10.12.2021, s. 1.

SOM FRAMHÅLLER ATT

5. ett *strategiskt partnerskap* i dessa rådsslutsatser ska förstås som en samarbetsinriktad insats som, utöver utbildningsinstitutioner, kan omfatta offentliga myndigheter och andra berörda parter, såsom arbetsmarknadens parter, arbetsförmedlingar, handelskammare, företag och näringslivsorganisationer, företrädare för studerande, forskningsorganisationer samt lokala och regionala ekonomiska och sociala aktörer, och som syftar till att uppnå gemensamma mål och tillgodose samhällsbehov genom ömsesidigt samarbete och en långsiktig vision,

SOM INSER

6. de föränderliga utmaningar och möjligheter som miljö- och klimatkriserna, de tekniska framstegen, de demografiska förändringarna, hälsokriserna och globaliseringen innebär, vilket tydliggör behovet av innovativa och strategiska utbildningsansatser,
7. det varierande utbildningslandskapet i medlemsstaterna och vikten av att anpassa strategier och politik till lokala och regionala förhållanden, samtidigt som gränsöverskridande samarbete och mobilitet främjas,
8. vikten av att främja nyckelkompetenser för livslångt lärande⁵, särskilt entreprenörskompetens, och digitala och gröna färdigheter i utbildningssystemen för att stödja övergången till ett hållbart, inkluderande och rättvist samhälle och en hållbar, inkluderande och rättvis ekonomi; i tider av snabba sociala och ekonomiska förändringar och komplexa utmaningar är kontinuerlig kompetensutveckling och omskolning samt livslångt lärande, inbegripet icke-formellt och informellt lärande, avgörande för att medborgarna ska kunna förverkliga sig själva och uppnå välbefinnande, bli redo att anpassa sig och prestera på en föränderlig arbetsmarknad samt utöva ett aktivt och ansvarsfullt medborgarskap,

⁵ Såsom anges i rådets rekommendation av den 22 maj 2018 om nyckelkompetenser för livslångt lärande (EUT C 189, 4.6.2018, s. 1).

9. den roll som arbetsplatsförlagt lärande och lärlingsutbildning spelar när det gäller att förse studerande med praktiska och sociala färdigheter, livskunskap och erfarenheter som är relevanta för arbetsmarknadens och samhällets behov samt för deras personliga utveckling; sådana system kan byggas på hållbara partnerskap mellan arbetsliv och utbildning och utvidgas till att omfatta mer än yrkesutbildning och högre utbildning,
10. att offentlig-privata partnerskap kan vara ett effektivt sätt att koppla arbetsmarknadens krav till utbildning; studerande kan dra nytta av att lära sig direkt från praktisk erfarenhet genom att de får arbeta med den senaste utvecklingen inom varje sektor, vilket således kan främja innovation på båda sidor,
11. att utbildningens ekosystem bidrar till lokal, regional, nationell och europeisk utveckling, ekonomisk tillväxt och social sammanhållning; genom utbildning kan kunskap, färdigheter och kompetens spridas mellan regioner och över gränser, vilket bidrar till innovation och ekonomisk tillväxt och till att enskilda personer förbereds för en föränderlig arbetsmarknad i EU och utvecklas som personer; en balanserad kompetenscirkulation kan säkerställa att fördelarna med mobilitet och kunskapsutbyte, vilka omfattar en hantering av regionala skillnader när det gäller utbildningsmöjligheter, särskilt i regioner med en talangutvecklingsfälla, fördelas rättvist inom EU, vilket främjar sammanhållning och minskar risken för avfolkning och kompetensflykt; främjandet av en positiv och inkluderande känsla av identitet och tillhörighet på lokal, regional och nationell nivå samt på EU-nivå, på grundval av gemensamma europeiska värden, bör understödjas och uppmuntras, så att medborgarna kan bredda sin kunskap och bidra till samhället och arbetsmarknaden,

12. värdet av samarbete, utbyte och mobilitet över nationsgränserna samt utbyte av bästa praxis på utbildningsområdet; sådana metoder främjar interkulturell dialog, europeiska värden, demokratiskt medborgarskap och social sammanhållning samt ömsesidig förståelse genom ökad flerspråkighet; kompetensportabilitet och erkännande av kvalifikationer⁶ är viktigt för att säkerställa faktisk fri rörlighet för studerande och för att ta itu med Europas kompetensgap; transnationellt samarbete ökar förmågan att tillägna sig nya perspektiv, utbyta idéer och bygga upp långvariga institutionella förbindelser i syfte att främja kunskap, öka utbildningens och forskningens kvalitet och relevans, stärka kopplingarna mellan utbildning, forskning och innovation, förbättra anställningsbarheten och kompetensen samt använda digital teknik och öppen vetenskap på ett effektivare sätt och därigenom bidra till att bland annat den gröna omställningen kan genomföras på ett framgångsrikt sätt,
13. att utbildningens nationella ekosystem på alla nivåer avsevärt kan stärka det transnationella samarbetet; strukturerat transnationellt samarbete på institutionell nivå, såsom Europauniversiteten, innovationsallianser, yrkeskunskapscentrum, Erasmus+ lärarakademier, kompetenspakten och kunskaps- och innovationsgrupper samt högre utbildning, yrkesutbildning och kompetensutveckling och omskolning för vuxna, kan också bidra till att stärka Europas konkurrenskraft och underlätta den dubbla omställningen,

⁶ När det specifikt gäller kvalifikationer inom högre utbildning och gymnasial utbildning samt resultat av studieperioder utomlands är målet att uppnå automatiskt ömsesidigt erkännande, i enlighet med rådets rekommendation av den 26 november 2018 om att främja automatiskt ömsesidigt erkännande av kvalifikationer inom högre utbildning och gymnasial utbildning samt resultat av studieperioder utomlands (EUT C 444, 10.12.2018, s. 1) och rådets slutsatser om ytterligare åtgärder för att förverkliga automatiskt ömsesidigt erkännande av utbildning (EUT C 185, 26.5.2023, s. 44).

14. att förverkligandet av det europeiska utbildningsområdet senast 2025 kräver ett djupare transnationellt samarbete som bygger broar och gör det möjligt för utbildningsinstitutioner att samarbeta med varandra, vilket underlättar den fria rörligheten för studerande, utexaminerade, akademiker, forskare och fackpersonal i hela Europa att studera, arbeta och bedriva forskning, och även kräver synergier med det europeiska forskningsområdet, när så är lämpligt,
15. att gränsöverskridande utbildningsverksamhet till följd av strategiska partnerskap kan omfatta traditionella möjligheter till mobilitet för studerande, där mikromeriter och andra möjligheter till livslångt lärande erbjuds, liksom flexibla utbildningsvägar för studerande och deltagande i gemensamma examensprogram som omfattar flera universitet i Europa,

SOM BEAKTAR ATT

16. Europas konkurrenskraft är beroende av att medborgarna har framtidssäkrade färdigheter; strategiska partnerskap inom utbildning spelar, vid sidan av andra faktorer, en nyckelroll när det gäller att kartlägga och ta itu med kompetensglapp och utnyttja den gröna omställningen och digitaliseringen på bästa sätt genom riktade initiativ och gemensamma åtgärder; genom att identifiera områden där det finns kompetensgap eller där grupper i utsatta situationer möter hinder och behöver särskilt stöd för att delta fullt ut i utbildning och sysselsättning kan man inom strategiska partnerskap skräddarsy sina insatser för att tillhandahålla riktat stöd och resurser,
17. partnerskap och gemensamma åtaganden är en central princip i styrningen av yrkesutbildningssystemen; syftet med samarbetet med berörda parter och lokala och regionala ekosystem, som säkerställer medansvar, är i synnerhet att utveckla innovativa metoder, öka yrkesutbildningens attraktionskraft och relevans för arbetsmarknaden, organisera, finansiera och tillhandahålla program för arbetsplatsförlagt lärande och lärlingsutbildningar samt organisera mobiliteten för yrkesstuderande,
18. högre utbildning spelar en nyckelroll i den regionala och lokala utvecklingen, till exempel när det gäller att tillhandahålla utbildningsmöjligheter för att hantera kompetensbrister och kompetensmatchningsproblematik; lärosäten kan, genom att vara flexibla, konkurrenskraftiga och utöva ansvar samt genom att ha tillräckliga resurser och locka till sig och behålla motiverad akademisk och icke-akademisk personal, bli drivkrafter för utveckling i samarbete med andra utbildningsinstitutioner och strategiska partner,

19. det behövs ökade övergångsmöjligheter mellan olika typer av utbildning, särskilt mellan yrkesutbildningssystem och system för högre utbildning, för att säkerställa smidiga övergångar för studerande och främja livslångt lärande; övergångsmöjligheter mellan yrkesutbildningssystem och system för högre utbildning, med full respekt för institutionellt oberoende och nationella referensramar för kvalifikationer, gör det möjligt för studerande att röra sig smidigt mellan de två utan att stöta på hinder såsom att studiemeriter inte erkänns eller att överflödigt kursrelaterat arbete krävs; detta underlättar inlärningsutvecklingen och gör det möjligt för enskilda personer att anpassa sina utbildningsvägar till karriärambitioner som förändras över tid,
20. det är mycket viktigt att stödja övergången mellan allmän utbildning och yrkesutbildning, tertiär utbildning och vuxenutbildning för att förbättra tillgången till utbildning för missgynnade grupper och grupper i utsatta situationer och för att hjälpa lärare, handledare och yrkesverksamma att under hela sitt yrkesliv utveckla nya färdigheter och kompetenser och hålla jämna steg med den senaste tekniska utvecklingen och nya undervisningsstrategier och undervisningsmetoder; mikromeriter kan spela en roll i detta avseende,
21. lärande bör bidra till att hantera nya samhällseliga och ekonomiska utmaningar och, när så är lämpligt, omfatta inslag av arbetsplatsförlagt lärande som kan bidra till att utveckla generella färdigheter och förbättra yrkesvägledningen och utbildningssystemens relevans för arbetsmarknaden och därmed öka utexaminerades anställningsbarhet; i stället för att tillämpa en universallösning kan strategiska partnerskap vara framtidsinriktade och anpassa sina insatser till de unika förhållandena för olika studerande, branscher eller regioner,

22. man genom att samordna utbildningsvägar med samhälls- och arbetsmarknadsbehov och de olika behoven hos studerande och personer som deltar i livslångt lärande, samtidigt som man respekterar lärosätenas oberoende och mångfalden i de nationella systemen för yrkesutbildning och högre utbildning, bättre kan förbereda arbetskraften för framtidens utmaningar; åtgärder som bygger på en strategi som omfattar hela samhället möjliggör utbildningsinitiativ som tillgodoser särskilda behov inom lokalsamhället, en särskild bransch eller samhället i stort,
23. strategiska partnerskap kan få större genomslag om de kanaliserar resurser till områden där de kan göra störst skillnad; genom att fastställa prioriterade områden för investeringar eller insatser kan strategiska partnerskap säkerställa att resurserna fördelas på ett effektivt och ändamålsenligt sätt som maximerar deras effekter; det är mycket viktigt att investera i kapacitetsuppbyggnad, särskilt i områden med mindre utvecklad infrastruktur för utbildning och forskning, och i utbildningsmöjligheter som är kopplade till framtidsinriktade ekonomiska sektorer och framtidsinriktad teknik; strategiska partnerskap, däribland offentlig-privata partnerskap, kan också utnyttjas för att ta fram lämpliga bostäder för studerande och lärlingar till ett överkomligt pris samt för att utforma miljövänliga och energieffektiva universitetsområden,

UPPMANAR MEDLEMSSTATERNA, med vederbörlig hänsyn till det institutionella oberoendet och den akademiska friheten och i enlighet med de nationella omständigheterna, att

1. främja strategiska partnerskap på transnationell, nationell, regional och lokal nivå i syfte att öka kvaliteten, attraktionskraften, relevansen och inkluderingen när det gäller alla typer av utbildning,
1. främja entreprenörskompetens, kreativitet och innovation på alla utbildningsnivåer och inom alla typer av utbildning, genom att uppmuntra samarbete med nystartade företag och företagsinkubatorer och andra partnerskap med näringslivet, inbegripet sociala och inkluderande entreprenörskap, samt främja samarbete mellan generationerna,
2. främja utvecklingen och genomförandet av innovativa, studentinriktade och flexibla utbildningsvägar genom strategiska partnerskap, förbättra övergångsmöjligheterna mellan olika typer av utbildning, särskilt mellan yrkesutbildningssystem och system för högre utbildning och vuxenutbildning, och främja erkännande och validering av tidigare (formellt, icke-formellt och informellt) lärande och kvalifikationer,

3. främja utnyttjandet av strategiska partnerskap för att stärka väglednings- och rådgivningstjänsternas roll, särskilt för att stödja de studerandes övergång mellan olika utbildningsvägar och mellan utbildning och sysselsättning, samtidigt som livslångt lärande och karriärutveckling främjas,
4. främja möjligheter till arbetsplatsförlagt lärande, lärlingsutbildningar av god kvalitet och andra former av upplevelsebaserat lärande genom strategiska partnerskap med arbetsgivare och arbetsmarknadens parter,
5. stödja och erkänna yrkesutveckling och mobilitet för lärare, handledare och utbildningspersonal för att öka deras kapacitet att tillhandahålla eller stödja högkvalitativa, inkluderande och innovativa lärandeerfarenheter i strategiska partnerskap med berörda parter,
6. främja integreringen av utbildningsekosystem i lokala, regionala, gränsöverskridande och europeiska utvecklingsstrategier och främja synergier med andra politikområden, såsom forskning, innovation, den gröna och den digitala omställningen, entreprenörskap, samhällsengagemang och social delaktighet,

UPPMANAR EUROPEISKA KOMMISSIONEN, med vederbörlig hänsyn till subsidiariteten och de nationella förhållandena, att

1. främja utbyte av god praxis och erfarenheter när det gäller utformning, genomförande och utvärdering av strategiska partnerskap och transnationellt samarbete inom utbildning, genom ömsesidigt lärande ("peer learning"), plattformar för kunskapsutbyte och studier som lyfter fram bästa praxis,
2. ge vägledning och identifiera finansieringsmöjligheter för att stödja inrättandet och genomförandet av strategiska partnerskap och transnationellt samarbete på utbildningsområdet, inom ramen för programmen Erasmus+ och Horisont Europa, Europeiska socialfonden+, Europeiska regionala utvecklingsfonden och andra relevanta EU-finansieringsinstrument, och ytterligare utforska och skapa synergier mellan utbildningsinitiativ och andra EU-politikområden för att ytterligare effektivisera gemensamma EU-åtgärder,
3. fortsätta att stödja medlemsstaterna och utbildningsinstitutionerna i deras insatser för att stärka strategiska partnerskap på utbildningsområdet genom olika politiska initiativ och åtgärder, inbegripet Europauniversiteten, den europeiska alliansen för lärlingsutbildning och yrkeskunskapscentrumen, i syfte att stärka den europeiska konkurrenskraften, underlätta den dubbla omställningen och stödja öppet strategiskt oberoende genom utbildning,

4. ge stöd till initiativ som syftar till att införa kompetensutveckling och omskolning i framtidsinriktade sektorer och när det gäller framtidsinriktad teknik,
 5. genomföra en fullständig kartläggning av befintliga och planerade kompetensakademier, inbegripet uppgifter om deras format, styrning, finansiering och målgrupp, dela denna med rådet och regelbundet uppdatera den,
 6. ytterligare främja användningen av innovativa pedagogiska metoder och verktyg genom strategiska partnerskap, inbegripet elevinriktat och arbetsplatsförlagt lärande, mikromeriter och lärlingsprogram av hög kvalitet i hela Europa.
-

Politisk bakgrund

1. Europeiska rådets slutsatser av den 27 juni 2024 (EUCO 15/24).
2. Europeiska rådets slutsatser av den 17–18 april 2024 (EUCO 12/24).
3. Rådets rekommendation av den 13 maj 2024 ”Europa på väg” – möjligheter till mobilitet i utbildningssyfte för alla, EUT C, C/2024/3364, 14.6.2024, ELI:
<http://data.europa.eu/eli/C/2024/3364/oj>.
4. Rådets resolution om det europeiska utbildningsområdet: tiden fram till 2025 och därefter, EUT C 185, 26.5.2023, s. 35.
5. Rådets slutsatser om ytterligare åtgärder för att förverkliga automatiskt ömsesidigt erkännande av utbildning, EUT C 185, 26.5.2023, s. 44.
6. Rådets rekommendation av den 16 juni 2022 om en europeisk strategi för mikromeriter för livslångt lärande och anställbarhet, EUT C 243, 27.6.2022, s. 10.
7. Rådets slutsatser om en EU-strategi för att stärka lärosäten för Europas framtid, EUT C 167, 21.4.2022, s. 9.
8. Rådets rekommendation av den 5 april 2022 om brobyggande för ett effektivt europeiskt samarbete om högre utbildning, EUT C 160, 13.4.2022, s. 1.
9. Rådets resolution om en förnyad europeisk agenda för vuxenlärande 2021–2030, EUT C 504, 14.12.2021, s. 9.
10. Rådets resolution om en styrningsstruktur för den strategiska ramen för det europeiska utbildningssamarbetet inför och bortom ett europeiskt område för utbildning (2021–2030), EUT C 497, 10.12.2021, s. 1.

11. Rådets slutsatser om initiativet Europauniversitet – Brobyggande mellan högre utbildning, forskning, innovation och samhället: att bana väg för en ny dimension inom den europeiska högre utbildningen, EUT C 221, 10.6.2021, s. 14.
 12. Rådets resolution om en strategisk ram för det europeiska utbildningssamarbetet inför och bortom ett europeiskt område för utbildning (2021–2030), EUT C 66, 26.2.2021, s. 1.
 13. Rådets rekommendation av den 24 november 2020 om yrkesutbildning för hållbar konkurrenskraft, social rättvisa och motståndskraft, EUT C 417, 2.12.2020, s. 1.
 14. *Osnabrück Declaration on vocational education and training as an enabler of recovery and just transitions to digital and green economies* (inte översatt till svenska; Osnabrück-förklaringen om yrkesutbildning som en viktig faktor för återhämtning och en rättvis omställning till digitala och gröna ekonomier) (30 november 2020).
 15. Rådets rekommendation av den 26 november 2018 om att främja automatiskt ömsesidigt erkännande av kvalifikationer inom högre utbildning och gymnasial utbildning samt resultat av studieperioder utomlands, EUT C 444, 10.12.2018, s. 1.
 16. Rådets rekommendation av den 15 mars 2018 om en europeisk ram för ändamålsenliga lärlingsutbildningar av god kvalitet, EUT C 153, 2.5.2018, s. 1.
-